

MAGYAR NÉP

KÉPES HETILAP

Előfizetési árak:
Évire 150.— L., félévire 85.— L.
Egyes szám ára 4.— L.
Külföldre egész évre 250.— L.

FŐSZERKESZTŐ:
GYALLAY DOMOKOS

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Strada Baron L. Pop (v. Brassai-utca)
5. szám.
Megjelenik minden szombaton.

Messze, messze Rodostóban...

Rodostóban tatarozzák, megujítják a Fejedelmek egykori hajlékát. Szürke kis hír ez másoknak, melyet közömbösen vesznek kománál, de a magyar lelkekben az érzelmek viharát kelti fel s megjelenik előttünk

Rákóczi Ferenc képe. Az ő honfoglalásán háza az ő népe volt számvetése utolsó 15 esztendőjében, 1720—ig. Az emlékező kegyelet gonoszodik a megszenvedett hajlékról, hogy esztendő után elpusztuljon, ha álljon, fennmaradjon egy régletűnt világ beszédes lélekében.

Erdélyi magyarom mikor e hirt halál — hódolattal adolj Erdélyország utolsó választott fejedelmére, II. Rákóczi Ferencre, a dicső küzdelem az egész magyar

ért vívta, de negyedszázados remeteségét helyért szenvedte. A majtényi sikon porba 12 ezer kuruc kard megváltotta a több százados szakadatlan küzdelemben végkép kilt nemzet nyugalmát, békét hozott az ádázok után, csak a Fejedelemnek nem lehet nyugalma, hosszú évtizedek küzdelme réá, mert a béke, a szabadság biztosítá-

sának egyetlen biztosítékáról, az erdélyi fejedelemségről lemondani nem tudott. Királysággal felérő birtokait itt hagyta, önkéntes száműzetésbe ment inkább, de népéhez haláláig hű maradt. Méltó akart maradni atyái nagyap-

jához, II. Rákóczi Györgyhöz, ki a szászfenesi uton áldozta életét Erdélyért; anyai nagyapjához, Zrinyi Péterhez, kinek feje a bécsujhelyi börtön verpadán hullott porba, atyjához, I. Rákóczi Ferenchez, kit csak a véletlen szabadított meg a hóhér pallósától, — és követte nevelőapja, az első kuruc fejedelem, a Thököly Imre férfias példáját — végül együtt akart lenni legalább a száműzetés lelki közösségében édesanyjával, a legnagyobb magyar aszszonnyal, Zrinyi Il-

II. Rákóczi Ferenc.

nával, kitől Munkács ostroma után lelketlenül elszakították.

Ma tisztán áll előttünk a Rákóczi tragédia... Kezükből kiverték a kardot, verpadra hurcolták, száműzetésbe kergették — de a lelkek egy volt az igazsággal, legyőzhetetlen volt, *diadalmas maradt!*

Ezzel a lélekkel, az igazság lelkével — ha

földönfutó lett is, — fejedelem maradt haláláig — s népe lelkében azután is, mindörökké!

És külön öröme és büszkesége erdélyi magyarom, hogy utolsó fejedelmünk minden fájalmában, minden örömében részes volt az erdélyi lélek — elválaszthatatlanul, mint az árnyék — kíséri hűségünk jelképe — örökös álmainál a sirig, még azon túl is — az egykori kis apród, a legkedvesebb székely: Zágoni Mikes Kelemen.

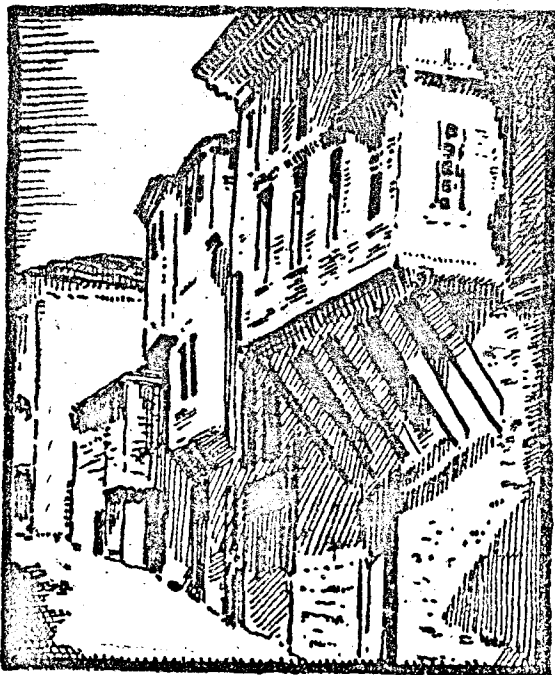
Gönczi László.

Lépés az egység felé.

Az elmúlt héten lázban égett az egész világ. Új világháborúról beszélt mindenki s nem volt lap, amely ne foglalkozott volna a nagy háborus összecsapás lehetőségeivel és esélyeivel.

A nagy kavardásra Németország adott alkalmat: bejelentette, hogy kilép a Nemzetek Szövetségéből és a leszerelési konferencián nem vesz többé részt.

Hitler bombát dobott a békéről tárgyaló asztal közepébe, — mondja az a sajtó, amely halálos ellenséget lát Németországban. Ennél az asztalnál azonban épen ellenkezőleg, nem a leszerelésről folyt a tanácskozás, hanem arról, hogy miként lehetne a győzteseknek állig

rodostói lakása

felfegyverzett állapotát a legyőzötteknek teljes fegyvertelenségét minél hosszabb ideig fenntartani.

Ma ugylátszik, hogy Németország szembe került az egész világgal. Annál inkább látszik ez így, mert — amint azt mindenki tudja, — Hitler kormánya erősen összerugta a patkót a németországi zsidókkal. A zsidóság pedig ösztart példásan az egész világon s a maga részéről minden országban azon van, hogy ez a folyamat minél jobban erősödjék s minél előbb valósággá váljon.

Ezekből a legutóbbi nagy eseményekből azonban egyéb is látszik.

Hét esztendővel ezelőtt a világpolitikának a legnagyobb kérdése az volt, hogy Németország beléphessen a Nemzetek Szövetségébe. Hogy ez megtörténhessen, nyolc esztendőnek kellett eltelnie ama egyezmények megkötése után, melyek büszkén viselik a béke nevet. A legyőzöttek nyolc esztendeig nem találták méltónak arra, hogy tagjai lehessenek a Nemzetek Szövetségének.

Ma akörül forog a világnak a keréke, hogy Németország kilépett abból a szövetségből, ahová olyan nehezen engedték be. Hét esztendővel ezelőtt az volt a vád, hogy Németország zavarni fogja a békét a Nemzetek Szövetségében. Ma viszont azzal vádolják, hogy kilépésével zavarja a békének a köreit.

Ha messzebb megyünk vissza a múltba, ugyanezt a helyzetet látjuk. Az egész világ — régi és hatalmas nemzetek, — szinte minden alkalommal halálos gyűrűt fonnak Németország nyaka köré s egyesült erővel fáradoznak azon, hogy a német népet megfojtsák.

Mi ennek az oka? Aki a történelmet ismeri, azt is tudja. Németország akkor alakult egységes nemzeti állammá, amikor a nyugati nagy népeknek, különösen a franciáknak s az angoloknak századok óta meg volt a maguk állama s mindaz, amivel ez jár. Németország mindenről elkésett, így: elkésett nemzeti lélekének kialakulásával, elkésett a szerves összefonódottság gazdasági feladataival s elkésett a gyarmati világ felosztásánál.

Ebben a helyzetben a németek nem tudnak belenyugodni akár II. Vilmos, akár Ebert az egykori bormunkás, akár Stresemann, akár Hitler áll is az élükön.

Ez a német kérdésnek az alapja s ez minden bajnak és zavarnak az oka, amely a

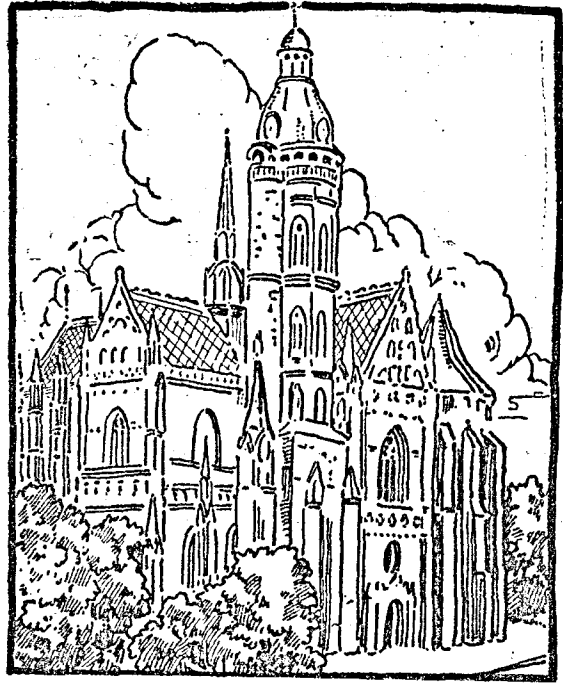
met kérdésnek a következményeképen mindentalan a világra zudul.

Amíg az emberi művelődésnek nagy népei össze nem fognak s minden népnek — így a német népnek is — meg nem adják a világ gazdasági és politikai sorsának intézésében a szerepet, amely minden népet a számáért és kulturális jelentőségénél fogva megilleti, addig nem lesz béke és nyugodt fejlődés a világon.

Mert a népek egymást legyőzhetik és egymást szolgaságba tarthatják ideig-óráig, nem változtathatják meg a természet törvényeit, amely azt parancsolja, hogy mindenki annyi erővel küzdjön a maga életéért és boldogságáért, amennyi erő benne lakozik.

Az lesz az igazi és békés Európa, amelyben ezek a természeti erők állanak majd természetes és egészséges egyensúlyban.

— k. — n.

A kassai templom, ahol Rákóczi Ferenc hamvai nyugsznak.

Külföld

Megint háború? A külpolitika nagy eseménye van: Németország kilépett a Népszövetségből. A nagyjelentőségű esemény a leszerelési tárgyalással kapcsolatban történt s újabb háború veszedelmének levegőjével telítette a közvéleményt. A kilépés közvetlen oka az, hogy a német kormány az újabb tárgyalásokkal nem látta biztosítva egyenlő jogosságának megőrzését biztosítását. A legújabb leszerelési terv szerint ugyanis még tíz évig a mai fegyverkezési helyzet maradt volna fenn, Németország azonban köteles lett volna a békeszerződésben eltiltani a hadifelszerelését megsemmisíteni s tünni, hogy erről a Népszövetség megbízott ellenőrei a helyszínen meggyőződést szerezzenek. Csak azután s természetesen a négy év elteltével kezdődött volna az általános leszerelési terv szerinti keresztülvite-

le. Ebben a négy éves határidőben Németország egyenjogúságának megsértését látta s ezért, még az érdemi tárgyalások megkezdése előtt, visszavonult a leszerelési tanácskozásról s bejelentette, hogy kilép a Népszövetségből.

A kilépés folytán a leszerelési tanácskozás felfüggesztette tovább működését, a bizottság elnöke pedig közölte a német kormány megbízottjával, hogy felhagyását nem tartja helytállónak.

A kilépés ügye azonban ezzel a kijelentéssel nem nyert elintéztetést, hanem hihetetlen izgalmat okozott az egész világon, különösen Franciaországban, ahol nyíltan azzal vádolták meg Németországot, hogy új háborúra készül s azért lép ki a Népszövetségből, hogy akadály nélkül fegyverkezhessek. Ez az izgalom elborította csaknem az egész világot, úgy hogy 1914 júliusának hangulatát lehetett érezni mindenütt. Éppen ezért határtalan érdeklődéssel várják

a francia miniszterelnök megnyilatkozását, amely — úgy lehet — dönteni fog Európa sorsáról. Daladier miniszterelnök beszéde azonban a békét hozta. Kifejezésre juttatta, hogy Franciaország kész és képes területét és szabadságát megvédeni, de főcélja most is, mint mindig, a béke megővése s ettől nem engedni eltántorítottatni magát. A beszédnek nagy hatása volt s nagyban hozzájárult a felizgatott kedélyek lecsillapításához. Németország kijelentette, hogy a Népszövetségen kívül is hajlandó tárgyalni a leszerelésről, Anglia szerint a Népszövetség szabályai Németországot kilépése után még két évig kötelezik, az olasz kormány pedig az a felfogása, hogy a négyhatalmi szövetségben is el lehet intézni a vitákat, ebben a szövetségben pedig Németország benne maradt.

Ugy látszik, a háború veszedelme ezzel elült. De kétségtelen, hogy többek közt a leszere-

Juhok, szarvasmarhák **májmelelybelegségét**

biztosan
gyógyítja:
EGGER-féle

»MONIL«

Olcsó, megbízható, egyszerű kezelés

lés igazságos megvalósítására is szükség van, az igaz béke megteremtése végett.

Uj dunai terv. Benes, cseh külügyminiszter látogatást tett Bécsben Dollfuss kancellárnál, még pedig azért, hogy a dunai államok helyzetéről újabb terv kapcsán folytasson tárgyalásokat. Mivel a közelmúltban komoly formában felmerült az a gondolat, hogy Ottó királyfit közelebről az osztrák trónra ültetik, lehet, hogy a Benes újabb terve ehhez a gondolathoz fűződik s egyuttal bizonyítja azt is, hogy a kisantant eredeti dunai terve nem valósult meg.

A csehszlovákiai ruthén képviselők az autonómiát követelik. A prágai parlament ruthén képviselői átnyújtották memorandumukat a parlamentben, mely szerint első kívánságuk az autonómia. 2. Külön kormányzó mielőbbi kinevezése. 3. Uj vasutvonal kiépítése és 4. Külön ruthén-osztály létesítése a miniszterelnökségen.

Gömbös törökországi utja. A magyar miniszterelnök Kánya külügyminiszter társaságában elindult Törökországba. Itt négy napot fog tölteni, folytonos tárgyalások között, visszajövet pedig Bulgáriában fog folytatni tárgyalásokat. A nagy figyelemmel kísért utnak gazdaságán kívül kétségtelenül politikai céljai vannak s mindkét, a magyarral rokon ország hatalmas ünnepségekkel fog kifejezést adni ilyirányu törekvéseinek.

Nincs ellenzék Csehországban.

A cseh diktatura első lépése az ellenzék teljes elnémitása. Eltiltottak minden politikai megnyilvánulást, feloszlattak minden pártot, megszüntettek minden ellenzéki és kisebbségi újságot és rendőri felügyelet alá helyeznek minden kisebbségi politikust, hogy azután a legkisebb okból elfoghassák. Ugy látszik, a cseh kormány nem érzi biztosnak lába alatt a talajt.

Gazdaadósságok Magyarországon. A termelés válsága, mint mindenütt, Magyarországon is legjobban a gazdatársadalmat érintette s rendkívül megnehezítette az adós gazdák helyzetét. Ezért a magyar kormány elrendelte, hogy három éven át gazda ellen árverést nem lehet tartani, ha a 4%-ra leszállított kamatot rendesen fizeti. Ezt a megoldást a bankok is örömmel fogadták, mert azon felül, hogy a gazdák érdekeit szem előtt tartja, tekintettel van a bankok helyzetére is s egészben véve biztosítja a gazdasági élet rendes menetét.

VERGILIUS:
„GEORGICA”-ja

Szabó András igazgató-lanár
külön fordításában megjelent

Kapható a

Minerva R.-T. könyvesboltjában,

Cluj-Kolozsvár, Str. Regina Marii
(v. Deák Ferenc-u.) 1.

Ára 60.- lei.

Belpolitikai hírek

Közbenjárt a Magyar Párt a csendőrök durvasága ügyében. Köztudomásu dolog, hogy a csendőrök részéről nagyon sok visszaélés történik. Utóbbi időben különösen a Székelyföldről kaptunk híreket arról, hogy a csendőrök hatalmi ténykedésük közben a legnagyobb durvaságokat követik el a lakossággal. A Magyar Párt nevében dr. Paál Gábor csikmegyei képviselő beadványt intézett a minisztertanácshoz. Paál Gábor képviselő beadványában előadja, hogy a csendőrség, amelynek hivatása volna, hogy őrkdjék a közrend és biztonság felett, nap-nap után megalázza a lakosságot. Paál Gábor képviselő beadványával foglalkozott a minisztertanács és a beadványt másolatban ártette a csikszerepai csendőrpáranöksághoz. Egyben elrendelte, hogy a szárnyparancsnokság vezessen be szigorú vizsgálatot, a bünyösöket büntesse meg és a jövőre vonatkozólag pedig kövessen el mindent a visszaélések meggátlására. A minisztertanács utasította a csendőrszárnyparancsnokságot, hogy a megtett intézkedésekről közvetlenül tegyen jelentést a minisztertanácsnak.

Készül a jövő évi költségvetés. A legfelső számvevőség igazgató-sága megkezdte a jövő évi költségvetés munkálatait. Hie szerint a jövő évi költségvetést megint csökkenteni fogják. Minthogy a személyzeti kiadásoknál több megtakarítást nem lehet elérni, mert ez az ügykezelést züllesztené le, más módon akarnak takarékoskodni. Madgearu miniszter körirattal fordult az összes minisztériumokhoz, hogy csökkentsék anyagi kiadásait és feltétlenül hozzák

a kiadásokat egyensúlyba a várható bevételekkel.

Uj elnököt választott az erzsébetvárosi Magyar Párt. Az Országos Magyar Párt erzsébetvárosi tagozata dr. Barabás Béla kisküküllőmegyei képviselő beszámolója alkalmával tisztújító közgyűlést tartott.

A közgyűlést dr. Grósz Albert, tagozati ügyvezető alelnök nyitotta meg, majd felolvasta a Budapestre távozott dr. Issekutz Viktor, volt tagozati elnök lemondó levelét. Gillyén Kálmán dr. elnöklete alatt jelölőbizottságot küldöttek ki, melynek javaslatára alapján megválasztották az új vezetőséget a következőképpen: Elnök: dr. Grósz Albert. Alelnökök: Csulak Samu, Lába József, Solymosi István. Főtákar: Rostás Dénes. Titkárok: Barabás György, Lengyel Lajos. Jegyző: Horváth Albert. Pénztáros: Karsay József. Elnökök: Kuti Lukács. Megválasztották a 22 tagú intézőbizottságot és végül vármegyei közgyűlési kiküldötteknek: Barabás Ferencet, Gajzágó Salamont, Gál Domokost, Gál Ferencet, dr. Gillyén Kálmánt, Nemes Sándort, Solymosi Istvánt, Szenkovits Jánost, Szederjesi Mihályt, dr. Szentpétery Jánost.

A tisztújítás megejtése után dr. Barabás Béla képviselő tartotta meg beszámoló beszédét. Barabás képviselő üdvözölte az újonnan megválasztott vezetőséget és áldást kért munkájukra. Majd ismertette a jelenlegi pénzügyi válság okait és magyarázta annak várható következményeit. Előadta, hogy egyes roszán lapok a pénzügyi válsággal kapcsolatban a Magyar Párt ellen izgatnak. Kifejtette, hogy ezek az izgatások azért történnék, hogy a magyar egységet megbontsák. Majd előadta Barabás, hogy a Magyar Párt nem

➤➤➤➤➤ **Őszel ültetett** ➤➤➤➤➤

Gyümölcsfák, cserjék és rózsák
biztosan megfogamzanak.

KÉRJEN ÁRJEGYZÉKET.

Ambrosi-Fischer és Tsai R.-T.
AIUD-NAGYENYED

szédítheti hangzatos jelszavakkal párthíveit, mert az becsapás volna.

Beszéde további folyamán kifejtette, hogy a magyarságnak életlehetősége és életlehetőségének feltétele az egység. Mert ha a magyarság egységes marad, jöhetnek még reá súlyos szenvedések, de ezeken keresztül vágja magát. A történelem tanulságai szerint a népek pusztulásának oka belül van, erkölcsi romlottságukban, egymás iránti gyűlölködésükben és az egységet megbontó, egymást marcangoló eszményekkel nem bíró népet a világ minden biztosítéka sem menthet meg a pusztulástól.

Örömmel állapította meg, hogy Erzsébetváros magyarsága megéri és átérzi, mi az ő kötelessége a nemzete iránt és hogy egységesen áll a Magyar Párt zászlója alatt.

Ostromállapot előtt állunk? A kormány felhivatalos lapja, a „Dreptatea“ hosszabb cikket közöl arról, hogy a kormány minden eszközzel le fogja törni a szélsőséges mozgalmakat. A „Dreptatea“ szerint a kormány a politikai mozgalmak ellen a legvégső eszközöket is igénybe veszi és a rendet mindenképpen fenntartja. A „Tempo“ című bukaresti ujság ebből azt következteli, hogy a kormány még e hónap végén be fogja vezetni az ország egyes részeiben az ostromállapotot. A „Tempo“ hír-

adását nagy fenntartással kell fogadnunk, mert ostromállapotot csak parlamenti törvény után lehet elrendelni. Már pedig a parlament csak november közepén kezdi meg tanácskozásait és így addig nem lehet bevezetni az ostromállapotot. Vaida miniszterelnök legutóbbi kolozsvári tartózkodása alkalmával kijelentette, hogy nem akarja visszaállítani az ostromállapotot. Nem azért szüntette meg — mondotta a miniszterelnök, — hogy újból életbe léptesse.

Mi van Maniuval? A Maniu és Vaida közötti ellentétben a hullámok lecsendesedtek, az ügyet azonban nagy titokzatoság fedi. Időnként arról lehet hallani, hogy Maniu megint visszatér a politikai szereplés színterére és novemberben a parlament megnyitásakor nagy beszédben fogja álláspontját kifejteni. Közelebbről Maniu Kolozsváron tartózkodott és ez alkalommal kifejtette álláspontját egy magyar újságíró előtt. Maniu kijelentette, hogy visszavonult a politikai élettől, kikapcsolta magát mindenből, ami összefügg a politikával. Polgári életet akar élni és mint munkás gazdálkodó nagyon jól érzi magát. Nem lehetetlen, hogy Maniu nyilatkozata a készülő eseményeket akarja leplezni, vagy pedig azt a célt szolgálja, hogy ha nem tudna politikai téren sikert elérni, ne legyen kudarcos visszavonulása.

Hírek

Károly király negyven éves. Károly román király október 16-án töltötte be 40-ik életévét. A király születésnapja alkalmából az egész országban istentiszteleteket és ünnepeket tartottak.

November hó 8-ig jelenthetnek azok a rokkantak, akiknek ügyük még nincs rendezve. A Monitorul Oficial május 9-én megjelent 105-ik számában jelent meg az a törvény, mely a volt rokkant tisztek, továbbszolgáló altisztek és azok özvegyeinek nyugdíj igényére nézve a Regátban és Besszarábiában eddig érvényben volt rendelkezéseket kiterjesztette. Hogy ezt az egyenjogúságot gyakorlatilag is meg lehessen valósítani, mindazok a tisztek, tovább szolgáló altisztek, akik eddig román hatóságok által felülvizsgálva nem voltak vagy pedig ezeknek özvegyei, akik igényeiket eddig nem jelentették be, hat hónapi határidőt kaptak ügyük rendezésére. A hat hónapi határidő november hó 8-án jár le. A rokkant tisztek és tovább szolgáló altisztek hátramaradottjainak is joguk van a nyugdíjra.

Felhívjuk az érdekeltek figyelmét a tanácsadó rovatunkban közölt részletes utasításra, hogy miképpen rendezzék ügyeiket? Ezt az utasításunkat mindenki olvassa el figyelmesen és figyelmeztesse az olyanokat, akik lapunknak nem olvasói, hogy mit kell tenniük jogaik biztosítására?

Megkezdődött az ezer lejes bankjegyek becserélése. Október 16-iki kezdettel a Banca Natională beváltja az ezer lejes bankjegyeket. A kivont bankjegyek helyébe új ezer lejeseket bocsátanak ki, egy részüket pe-

dig ötszáz lejesekkel helyettesítik. Az ezer lejesek becserélésének utolsó határideje a f. évi december hó 31-ike.

Lejárt a hat hónapos türelmi idő. A konverzió alá nem eső tartozásokra vonatkozólag a kormány tudvalevőleg hat hónapos türelmi időt állapított meg. Felfüggesztették az ingatlanokat terhelő összes tartozások végrehajtását, ezenkívül más könnyítéseket is biztosítottak az adósoknak. A hat hónapos kimeletli idő most letelt és október 16-tól kezdve a bíróságok foganatosítják a végrehajtásokat az olyan tartozásokra vonatkozólag, amelyekre a konverziós törvény hatálya nem terjed ki. Tekintettel arra, hogy ezzel kapcsolatban olvasóink közül sokan kerülhetnek vitás ügyek középpontjába, közöljük a pénzügyminiszter rendeletét, amelyben meghatározza, hogy mely tárgyakat nem szabad a végrehajtásnál lefoglalni és elárverezni. Ezek a következők: az adós ágya, ágyneműje, a legszükségesebb ruhaneműje, két igazolvány állat, az egyik a tejlő állat, négy kecske, hat juh, vagy más háziállat az adós váiasztása szerint, az ezeknek ellátásához szükséges kéthavi takarmány, a vetőmagvak, eke és más gazdasági szerszámok. A hivatás gyakorlásához szükséges könyvek 10 ezer lej értékig. Gépek és más berendezések az iparvállalat folytatásához szükséges mértékben, az adós váiasztása szerint. Katonai felszerelések, a bányák üzemének nélkülözhetetlen berendezései.

Halálos szerencsétlenség történt az aradi kaszárnyában. Az aradi tüzerkaszárnyában egyik őrszem lelőtte Sofron István tüzért. A szomorú eset a következőképpen történt. Sofron István tüzérnek kimenője volt egy-

este. Kimenőjéből éjfélkor tért vissza. Amikor a kaszárnya udvarán a szénakazlak mellett elhaladt, az ott levő őrszem Niclean György felszólította, hogy álljon meg. Sofron valószínűleg ittas állapotban volt és nem engedelmeskedett az őrszem felszólításának. Az őrszem erre öt lépés távolságból rásütötte fegyverét. Sofron azonnal meghalt.

Letartóztatták a Szent Péter bazilika merénylőit. A nyár folyamán közöltük lapunkban, hogy a római Szent Péter bazilika ellen merényletet akartak elkövetni. A rendőrség hosszasan nyomozás után megállapította, hogy kik a merénylők és letartóztatta őket. A vizsgálat folyamán megállapították, hogy a merénylők lelkét más súlyos büncselekmények is terhelik.

Milliók tüntek el a földművelésügyi minisztériumban. Talade Petrescu Ioan, a földművelésügyi minisztérium tisztviselője különböző pénzalapokat kezel. Talade utóbbi időben nagyon sokat kártyázott és súlyos veszteségek érték. Felettesei gyanakodni kezdtek, hogy kártyaszenvédélye céljaira közpénzeket is használ fel. Vizsgálatot indítottak ellene és megállapították, hogy a bünyös tisztviselő több millió lej használ fel saját céljaira a közpénzekből. A bünyös tisztviselőt letartóztatták és a fogházba szállították.

Kérdések, amelyre a tudomány nem tud felelni. Hogyan tudja egy angol asszony légsúlymérő nélkül megjósolni a vihart, amikor az idő teljesen tisztá?... Hogyan lehet, hogy egy Ryder nevű svéd embernek fátylavalt süttögetik a talpát, anélkül, hogy baja lenne? Hogyan tudják egyes emberek megmondani, hogy melyen a föld alatt hol folyik víz? Ezekre a kérdésekre a tudomány nem tud felelni, de felel Tolnai Világlapja, amely mindig leleplezi a szemfényvesztők titkait és trükkjeit.

onomiánál lutrit vesz:
ebébe milliót tesz!

tró és Szárhegy közbirtosága új szerződést kötött a Borszék fürdő bérletével. Ditró Szárhegy közbirtokossága évek óta ezelőtt 200 ezer lejért bérletet kötött a Borszék fürdővel. Többel arra, hogy a változott árak következtében a bérlet túlságosan alacsonynak bizonyult és a bérlet szabályait követelt el, a közbirtokosság dr. Csibi András ügyvédjére pert indított a bíróság ellen. Hosszas pereskedés után a bérlet-társaság egyességi ítéletet tett. Az új ajánlatot minden nap beható tárgyalás után a közbirtokosság képviselői dr. Csibi András és Urmáncy István elfogadták. Az új megállapodás értelmében az évi bérlet ezer lejről 500 ezer lejre csökkent és ezenkívül a közbirtokosság még haszonrészesedést is nagyobb összeget kap a fürdőtől.

Szerencsés eset. Mittelmann János, marosvásárhelyi főtéri lakos kedő kisfia, az ötéves István szülei elsőemelési lakásán játszott a folyosón lévő korláton. A kis fiú átmászott a korláton és farnamutatványokat mutatott, majd elengedte a korlátot és a levegőben többször bukott, majd a földre zuhant az emeletéről. A kisfiúnak, aki megsebesült, semmi komolyabb sérülés nem történt, csak térdét és vállát ütötte meg könnyebben. A fiú a tilosban legeltetett kutyáért. A marostordamegyei Felsőrépán Precup Simon és Covric János pásztor nemarhat legeltetett. Precup Simon ragadott és ütlegelni kezdett a kutyát. Covric a kegyetlenkedés miatt összeesett és rövid idő múlva meghalt. Precup Simon csendőrség letartóztatta.

Mezőfényen nem szabad magyar viseletet hordani! A szilágymegyei Mezőfény ifjusága szüreti mulatságot rendezett. A mulatság engedélyezésének kérése kapcsán azt is bejelentették a főszolgabírói hivatalnak, hogy a mulatságot megelőzőleg a legények magyar népviseletben fognak felvonulni. A bejelentést tudomásul vették, azonban a fényi csendőrség a magyar népviseletben való felvonulást megtiltotta.

Kisiklott egy nemzetközi gyorsvonat. Az ugynevezett szimplon expressz vonatot könnyen végzetessé válható szerencsétlenség érte. A mozdony tengelye eltört és a vonat kisiklott. Az utasok közül senkit sem ért szerencsétlenség. A vonat öt órai késéssel érkezett Bukarestbe.

Két asszony tűzhalála Borszéken. Nagy Ferenc borszéki kereskedőnél lakott édesanyja és nagynénje, özv. Csibi Andrásné, mindketten 90 éven felüli öreg asszonyok. A két öreg asszony közös szobában aludt. Egy éjszaka szikra pattant ki a kályhából és felgyújtotta a kályhajtó közelében felhalmozott tüzfát. A meggyulladt fától a szoba néhány pillanat alatt lángba borult. Mire a háziak a veszedelmet észrevették, a két öreg asszony a sűrű füstben megfulladt és megégett.

Halálos autószerencsétlenség történt Gyulafehérvár közelében. Egy gyulafehérvári teherautó a nagyenyedi vásárra igyekezett. A sikos úton az autó megesuszott és felborult. Acél Lajos a szerencsétlenség alkalmával meghalt, két utas súlyosan megsebesült.

Szerencsétlenség történt eszéklés közben. A marostordamegyei Héderfája községben Fodor Mihály 21 éves cigánylegény a cséplőgépnél dolgozott. Egy

Korlátlan lehetőségek

lág tere nyílik jövő
számunkban.

A

DIANA sósorszesz
meglepetése Önnek is szólni

ővátlan pillanatban a gép elkapta és ballábát összezúzta. Súlyos sérüléseivel kórházba szállították.

Szerencsétlenül járt unokái megmentése közben. A kolozsmegyei Apahida községben Jankó Istvánné öreg asszony két unokája az uton játszadozott. Az uton egy autó sebesen közeledett a játszó gyermekek felé. Az öreg asszony unokái segítségére sietett és idejében elrántotta a gyermekeket az autó elől. Őt azonban elkapta az autó és elgázolta. Az öreg asszony súlyos sérüléseket szenvedett. Bindea Tódor soffőr ellen megindították az eljárást.

Csökken a vasut bevétele. Az általános gazdasági válság a vasut bevételein is meglátszik. A tavalyi esztendő bevételeihez viszonyítva, az idén a vasut bevételei egynegyed résszel csökkentek. Jellemző, hogy nemcsak a személyforgalom utáni bevételek csökkentek, hanem az áruforgalom bevételeiben is nagy visszaesés állapítható meg.

A színház egy megunt szerető. Ezt mondta betegágyán Fedák Sári annak a rendkívül érdekes interjúnak a keretében, amelyet a Délibáb új száma közöl. Ezenkívül pompás budapesti és külföldi rádióműsorokat, slágerszövegeket, színházi beszámolókat, filmriportokat, egyfelvonásos szindarabot, érdekesítő folytatásos regényt és száz képet közül a 84. oldalán a Délibáb. Ára Csehszlovákiában 2 ek. Romániában 7 lej, Jugoszláviában 4 Dinár, Magyarországon 20 fillér.

Olesón szállítja a vasut a vetésmagvakat. A vasut vezérigazgatója rendelete alapján október hó 11-től november hó 30-ig a vetésre szolgáló gabonaféléket csökkentett tarifa mellett szállítja a vasut. Akik a kedvezményes szállítási tarifát igénybe akarják venni, a szállítólevélhez kell, hogy csatolják a rendeltetési állomás illetékes mezőgazdasági kamarájának bizonyítványát. A bizonyítványban a kamara azt kell igazolja, hogy a szállított gabonaneműt valóban vetési célokra használják fel.

Halálos szerencsétlenség történt vizmerítés közben. Susel Ágnes, érendrédi asszony vizet akart meríteni a kutból. Vizmerítés közben megszédült és a káva nélküli kutba zuhant. Mire szerencsétlenségét észrevették, megfulladt.

Új könyv.

Mit kell tudni a katonai szolgálatról?

A dési hadkiegészítő parancsnokság parancsnokának Caba alezredesnek és Rauscher alezredesnek tollából hasznos könyv jelent meg román nyelven. A könyv magában foglalja mindazokat a tudnivalókat, amelyek a sor alá kerülő ifjakat érdeklik vagy pedig, amelyek katonai szolgálat közben felmerülhetnek. A könyv részletesen ismerteti azokat a könnyítéseket és kedvezményeket, amelyeket a katonaköteles ifjak családi, anyagi, vagy más okok miatt elnyerhetnek. Nagy értéke a könyvnek, hogy a különböző el-

járásokat nemcsak ismerteti, hanem sokféle kérvényt mintában is közli, úgy hogy aki a könyvet megveszi, pontos utbaigazítást talál arra vonatkozólag, hogy milyen uton járjon el katonai ügyeiben? A könyv jegyzők, papok, tanítók és egyáltalában a nép vezetői számára nélkülözhetetlen. Magánosok is feltétlenül vegyék meg, ha bármilyen tekintetben érdeklik a sorozási, hadkiegészítési és katonai szolgálati ügyek. A könyv, mint közöltük, román nyelven jelent meg, könnyen érthető stílusban van írva, úgy hogy mindenki, aki keveset tud románul, megérti. Felhívjuk különösen a diákok figyelmét, hogy a könyvet rendeljék meg, mert a diákokra vonatkozó kedvezményeket a könyv részletes fejezetben tárgyalja. A könyv megrendelhető a szerzőknél a következő címen: Dés-Dej, Cercul de Recrutare judetului Somes. — A könyv ára 80 lej.

Az az arany, ami fénylik, Economianál mérik!

Könyvcsofalyunk (a MINERVA könyvesbolt)

Közli olvasóinkkal, hogy az elfogyott népsziművek közül új kiadásban jelentek meg

Góczy: Gyimesi vadvirág
— Amit az erdő mesél
Csepreghy: Sárga csikó
— Piros bugyellártás
Almási: A tót leány
Rátkay: Felhő Klári
Lukácsi: A vereshajú
Szigligeti: A cigány
Berczik: Parasztkisasszony
Tóth Ede: A 1000 c

és darabonként 55 lejért kaphatók. Újabb népsziművekből is nagy raktár. — Várja jegyzékünket!

Művelődési mozgalmak.

KULTURÉLET MAGYAR- DÉCSÉN. A décei keresztény ifjusági egyesület 20 tagja, Kovács László esperessel az élén Magyardecseán vallásos ünnepséget tartott. A kivonult ifjusági egyesület tagjai Magyardecse község derék és szorgalmas népet további munkálkodásra hivatá fel, az esperes pedig hirdette az ígét erőre és kitartásra szólította fel a népet.

KULTURHÁZAT ÉPÍTÉSEK SZENTKATOLNÁN. Szentkatolna község székely lakossága áldozatos közmunkából gyönyörű kulturházat épített. A kulturház felavatása szép ünnepséget keretében történt meg. Szentkatolna község példát mutatott, hogy miképpen lehet a mai nehézségi gazdasági viszonyok között is olyan munkát végezni, amiből nemcsak a mai nemzedéknek van haszna, hanem aminek a késő utódok is hasznát fogják látni.

SZÜRETI MULATSÁG BUKARESTBEN. A Bukaresti Magyar Műkedvelő Szinpad tagjai, akik Erdélyből Bukarestbe szakadt munkások és kismemberek, szüreti mulatságot rendeztek. Két fiatal szerző: Kárpáti M. Géza és Leibl József „Ahol a Duna folyik” című operettjét adta elő. A társaság további programjában szerepel „Az ember tragédiája” is, azonkívül Kárpáti M. Géza és Leibl József társszerzők „Isten nevében” c. drámája és több, a társaság tagjai által írt szinpad próbálkozás. Érdeemes megemlékezni a „Magyar Műkedvelő Szinpad” munkásságáról, mert megérdemlik a megemlékezést azok a munkások, akiknek mindennapi bajaik, gondjaik között is van kedvük és szeretetük irodalmi és szinpad próbálkozásokhoz.

*Magyar ember jegyezze jól meg,
bogy a magyar egyházak biztosító intézete a*

„MINERVA BIZTOSÍTÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG”

*tebát magyar kötelesség biztosítását ide átadni
KÖTELETTÉTEK KÖTELETTÉTEK KÖTELETTÉTEK KÖTELETTÉTEK*

MEZŐGAZDASÁG:

ROVATSZERKESZTŐ: DR. SZÁSZ FERENC

Halad Kalotaszeg népe!

Jóézésű városi ember nagy szomorúsággal megy ki mostanában a falvakba. Az utcán mindenütt az anyagi kárvallás tanúságait látja: a kukoricát leforrázta a dér, a zabok helyen aratatlan, mindenfelé a megkésés nyomadó halódása mutatkozik.

Ez szomorította azokat a városi embereket is, kik e hó 15-én a jégtől-dértől látogatott Kalotaszeg vidékén keresztülvittek, hogy annak szívében, Bánffyhunyon résztvegyenek népművészeti és gazdasági kiállítás megnyitásán. Szép a terv, — gondolták utközben — mert nincs életrevalóbb magyar kezdeményezés, mint a népművészet és a gazdasági tevékenység felkarolását célzó, — de vajjon az idejében esztendő eredménye nem tör-e derékan a példaadó, bátor elhatározást?

E nehéz gondok hordozóinak nem kellett kiállítás helyszínére érniök, már az uton mind derüsebbre békült a szomorú csüggedés. A gyors városi járművek utban találták az ünnepi viseletben kivirágzott környékbeli falvak népét — a híres kalotaszegi viselet a megakadt szekereken virágcsokorra szépülve volt Bánffyhunyon felé, hogy ott himes rétté szélesedve öröm-színűre fesse a szomorúan szürke magyar életet.

A magyar örömdézés a helyszínen még mélyebb alapot vethetett magának. Kalotaszeg bolgós népe — vasárnapi díszben, vasárnapi hangulatban — bemutatta kiállításán verejtékes hétköznapjainak nagy eredményeit.

Ezek is voltak olyan felemelők, mint első színes megmutatkozása. A reggeli órákban az állatdíjazás, majd később a fogatverseny alkalmával a gyönyörű állatállomány növelte a büszkeséget. A kiállítást megnyitó beszédek után a felhalmozott varrottasok, himzések, csepevények, faragásos munkák, alabástrom dísz tárgyak ragadták meg szépségükkel a szemlélőt. A körösfői szoba művészi berendezésével szinte megihlette mind a városi, mind a környékbeli falusi látogatókat. A kiállított terményeknek is sok csodálója akadt.

A szép termény kiállítás tanbizonyosságot

szolgáltatót arról, hogy Kalotaszeg gazdái megértették az idők szavát és kezdik termelni a nemesített gabonákat. A kiállításon gyönyörű nemes fajta búzákat mutattak be, rácafolva egyben a bemutatott szép búzákkal arra is, hogy Kalotaszeg földje és éghajlata nem alkalmas a buza termelésére. Bizonyos, hogy néhány év alatt meg fogják találni Kalotaszeg gazdái azt a nemes búzafajtát, amelyik legjobban beválik Kalotaszegen.

Külön dícséret illeti a kiállított árpaikat és zabokat. Különösen a zabban láttunk nagyon szépen sikerült terményeket. Kétségtelen, hogy Kalotaszeg földje és éghajlata kiválóan kedvez a zab termelésének s így érthető, hogy a kiállításon a gazdák olyan szép zabot állítottak ki.

Nem hagyhatjuk szó nélkül azt a megállapításunkat, hogy a zöldség termelés terén is dícséretre méltó haladást láttunk a bánffyhunyadi kiállításon. Különben már a bánffyhunyadi heti piac mutatja, hogy Kalotaszegen értenek a zöldségtermeléshez. Általában olyan szép zöldségeket lehet látni a hunyadi heti piacon, amelyek becsületére válnának bármelyik nagy városi piacon, pedig ott tudvalevőleg a bolgár kertészek hordják piacra különleges módon termelt zöldségeiket. Természetes tehát, hogyha a piacon olyan szép zöldségeket lehet látni, a kiállításon még válogatottabb példányokban gyönyörködhettünk. Különösen ki kell emelnünk azt, hogy a kiállított zöldségeken meglátszott a gondos művelés és trágyázás hatása. Nagy jelentőséget kell ennek tulajdonítanunk, mert a nép táplálkozására nézve rendkívüli jelentőséggel bír az, ha valahol általánossá válik a zöldségtermelés. Az egész család egészségi állapota függ attól, hogy sok vagy kevés zöldséget fogyasztanak a családtagok?

Örömmel állapítjuk meg, hogy lendülettel indult Kalotaszeg gyümölcstermelése is. Nem-

Lutrit Economiánál végy,

Hogy holnapra dusszadag légy!

csak gyönyörű almákat, körtéket és szilvákat láttunk a hunyadi kiállításon, hanem még érett szőlőt is állítottak ki, ami ma csodaszámba megy.

A kiállítás során nemcsak a látnivalók építettek, az Erdélyi Gazdasági Egyesület gondoskodott arról, hogy a gazdanapok alatt az összesereglett közönség tudományos alapon nyugvó népszerű előadásokból is újabb tapasztalatokat szerezhessen. Vasárnap a nagyszámú, jórészt gazdákból álló közönség lapunk szerkesztőjének, dr. Szász Ferencnek „Mit termeljen a kisgazda” című előadásából sok hasznos jótanácsal gyarapodhatott, Zolnai Dezsőnek, a Minerva Biztosító Intézet igazgatójá-

nak az előadásából pedig a biztosítások jelentőségéről kaphatott világos képet. A következő napokon hasonló előadásokat tartottak az arra hivatottak, melyek mind azt célozták, hogy a mindenfelől szorongatott magyar népet a mai kornak megfelelően szaktudással felfegyverezzék.

*

A kalotaszegi kiállítás, melyen a szép a hasznossal, a művészi alkotás csodálása az anyag becsülésével találkozott, azt az óhajást váltotta ki: bár ennek a találkozásnak a szelleméből lehetne feltáplálni az erdélyi magyar jövődőt.

Gyallay-Pap Zsigmond.

Mit tegyünk az ideai mustokkal?

Idén nagyon gyenge minőségűek lesznek a mustok. Az olyan mustból, amelyik nem tartalmaz legalább 12—14 százalék cukrot, nem lesz bor. Minthogy a kormány még mindig nem intézkedett arra vonatkozólag, hogy megengedje-e a mustok cukrozását vagy nem, arra lehet következtetni, hogy nem fogják megengedni a gyenge minőségű mustoknak cukorral való feljavítását. Ilyenformán nem marad más hátra, minthogy a gyenge minőségű mustokat gondos erjesztés után pálinkának kell kifőzni. A leggyengébb mustból is, ha jól volt erjesztve, kitűnő borpárlatot lehet készíteni. Ha a mustot törkölyön erjesztjük, borecetet nyerünk a mustból. Az tehát, hogy mit tegyünk az ideai mustokkal, minden esetben külön kell elbírálni. Megeshetik az is, hogy közben megengedik a mustok cukrozását és akkor sor kerülhet arra, hogy a mustokat cukorral feljavítva rendes borra erjeszthessük ki.

PIAC

Ugrásszerűen emelkednek a borárak. Erdély bortermő vidékein sehol sem fog idén a szőlő

beérni. Ezért a borárak állandóan emelkednek. A szőlősgazdáknak nem igen vannak készleteik és így kilátás van arra, hogy november és december hónapok folyamán a borok árában további drágulás fog bekövetkezni. Szilágy megyében, ahol ilyenkor már javában folyt a szüret, csak most kezdenek érni a csemegeszőlők. A borszőlők még csak hetek múlva lesznek szüretelhetők, ha ugyan közben nem fagynak el. Ennek tulajdonítható, hogy a szilágyi borok ára literenként 14—16 lejre emelkedett. Hasonló jelenségek észlelhetők Erdély többi borvidékein is.

Piaci árak Temesváron.

Buza 305—330, kukorica 190—200, korpá 95—100, zab 150, árpa 150—160 lej mázsánként.

Emelkednek a mézárak. A rossz időjárás következtében idén a méhek rosszul tudtak gyűjteni. A nagy mézhiányra való tekintettel a méhészek nem bocsátják áruba méz-készleteiket. Ennek következtében a méz ára emelkedik. Brassóban 48—52, Kolozsváron 40—45 lej a méz kilója. Minden valószínűség szerint tovább fognak emelkedni a mézárak.

Gabonaárak Décsen.

Buza 350, zab 160, kukorica 240, árpa 220, lóhere 2600, lucerna 2000 lej mázsánként. A piacon különben nagyon kevés gabona volt vásárolható és az árak ezért emelkedő irányzatúak voltak.

Emelkednek az almaárak. Az almaszedést egész Erdélyben befejezték. A termés mennyiségileg gyenge, minőségileg kielégítő volt. Ma már több helyen kapható növényvédelmi szerekkel ápolott, kiválóan szép, exportképes alma. Az árak vidékenként változnak. Enyeden a válogatott alma kilójáért 12 lejt fizettek. Bánffyhunyon az EGE kiállítása alatt válogatás nélkül 8 lejt kínáltak az almáért. Ugyanakkor a Szilágy-ságban 5.50 lejt és Szatmárnégyében 3.50 lejt. Az árak ugrásszerűen emelkedtek azóta, mert az almakészlet Erdélyszerte kevés. Könnyelműség volna a gazdaközönség részéről értéke alól adni az almát. Az árak még nincsenek egységesen kialakulva és még emelkedni fognak.

Terjesszük a
„Magyar Nép”-et!

AZ ÉLETBŐL AZ ÉLETNEK

Egy érdekes könyv.

Az egyik amerikai lapban olvasom, hogy kiváló amerikai író könyvet írt a szülők neveléséről. Nem a gyermekek neveléséről szól a könyv, amint azt a nevelés általános feladatai szerint első szóra gondolnók, hanem a szülők neveléséről. Az író megállapítja, hogy az életrészes változásokon átment világban, a megváltozott körülmények között, egészen új feladatok tárulnak a nevelés alapvető munkáját végző szülők elé is és éppen ezért maguknak a szülőknek is egy nevelő iskolát kell teremniük, hogy magukat megnevelve helyesen tudják az új feladatok szerint nevelni gyermekeiket. Részletesen foglalkozik azután a gyermekkel azzal, hogy miképpen kell nevelnie magát a szülőnek, hogy, mint gyermeke tanítója, példaképe, népének és hitének képviselője, megvalósítsa a nevelés feladatát helyesen tudja bevégezni?

Talán sort kerithetünk később e nagyon érdekes és tanulságos könyv részletes ismertetésére. Most azonban csak egyetlen fő gondolatot kívánjuk aláhuzottan hangsúlyozni és megemlíteni a gondolatot, hogy ha mi szülők a megváltozott körülményeknek megfelelően kívánunk nevelni gyermekeinket, akkor először saját magunk neveléséről kell komolyan gondoskodnunk. Kétségtelen igazság, hogy az iskola feladatai tud, de nevelni, a szülei háznak állami feladat, komoly alapvetése és közreműködése nélkül eredményesen semmily módon sem tud. A gyermek ugyan életmagatartásában, jelleme, szokásában első, fejlődő időszakában főleg és elsősorban mindig és mindenben szüleihez, édesapjához és édesanyjához igazodik. A gyermek tanítanak neki nagyon szép dolgokat, de csak szívére felelő intelmeket, erkölcsi oktatásokat, hasztalan ismétli talán ezeket magának a szülő is, mert a gyermek az oktatásokat könnyen elfelejti, de amit lát, amit szüleinél, mint példaképet valószínű magatartását ismer meg, azt követi és azt követi. Ezért terbeli óriási felelősség a szülőket s ezért van szükség arra, hogy hangsúlyozzuk, hogy önmagunk neveléséről kell gondoskodnunk, hogy gyermekeink helyesen nevelésének feladatát eredményesen tudjuk megoldani.

Csak két feladatra utalunk. Világosan kezdeni a mai ember, hogy a vallás életteljesítő erejét nem nélkülözhetjük a jellemformáló munkájában. A szülő ezt látja, elismeri, és elköveti, hogy szükséges, és jó dolog a gyermekek vallásos nevelése, maga azonban

nem gyakorolja vallását. Templomba nem jár, a hit kérdéseiről gyermekeivel nem beszél, megnyilatkozásaiban, az események megítélésében hitbéli meggyőződése kifejezést nem nyer, a gyermek szüleit imádkozni nem látja, egészen természetes, hogy hiába való minden szép oktatás, a gyermek a vallásos élet nagy kérdéseivel szemben érzéketlen és közönyös marad és legtöbb esetben a hitetlenség útjára sodródik. A nevelésnél a családi szellem tiszta levegője a nélkülözhetetlen előfeltétel. Éppen így vagyunk a nemzetnevelés kérdésével is. A legtöbb szülő természetesen kívánja, hogy gyermeke népének hű, öntudatos tagja legyen, sőt áldozatokat is hoz gyermekének ilyen értelmű nevelése érdekében. Azonban az iskola munkája e tekintetben is nagyon kevés eredményt érhet el, ha nem egészíti ki a szülők öntudatos, komoly közreműködése. Ha a gyermek azt látja, hogy édesapja és édesanyja az élet tényleges feladatainak betöltésében kiméletlenül és következetesen közönyös marad nemzetének nagy kérdéseivel, akcióival szemben, ha a mindennapi beszélgetésben sohasem kerül szó arról, hogy mi következik a népünkhez való ragaszkodásból, akkor a gyermek csaknem kivétel nélkül minden esetben úgy nő fel, hogy teljesen közömbös marad népe feladataival szemben és semmi felelősséget sem érez nemzetére iránt. Éppen így van az állampolgári nevelés kérdésével szemben is. Ha most ilyen nagy a szülők felelőssége és feladata, természetes, hogy e feladat betöltése érdekében a szülők nevelése, előkészítése elengedhetetlen. Milyen különös, csalódást jelent, ha a gyermek odafordul az édesanyjához s megkéri, hogy tanítsa meg egy imádságra, magyarázzon meg egy parancsolatot és az édesanya talán haragosan utasítja el, vagy semmit sem tud felelni a kérdésre. Egészen bizonyos, hogy ez a jelenet szinte jövátételten kárt okoz a gyermek lelkében. Az is olyan nagyon szomorú, ha a gyermek atyjától kérdezősködik nemzete története felől és az édesapa viselkedik ugyanígy. Ezek az egyszerű utalások mutatják, hogy a megváltozott körülmények között bizony foglalkoznunk kell nemcsak a gyermekek, hanem a szülők nevelésének kérdésével is.

Sorsjegyet Economianál vedd,
Főnyereményt Economiahöz tedd!

Mulattató

FIAMNAK.

*Mint a magasban lengő sasmadár,
ugy kóvályog fölöttünk a halál:
hol itt, hol ott egy lelket elragad.
Csupán a test marad.*

*Ha engem látsz majd némán, hidegen,
és szólítasz és nem nyitom szemem,
az égre nézz: én immár arra lengek.
Csupán a testem az, mit eltemettek.*

*Ehagylak. De ha sírva szólsz nekem,
leszállok hozzád, édes gyermekem,
s mint éji szellő a virágokat,
megcsókolom harmatos arcodat.*

*S ha majd te is a testet vetkezed,
a végső órán melletted leszek,
s míg a harang kong gyászos fájdalommal,
én átölelve viszlek fel magammal!*

GARDONYI GÉZA.

Egy hópelyhes piros szegfű

Most, hogy deresedik a fejem, gyakran ülök egy-egy óráig gondolataimmal. Csak most, mert eddig, a rohanó évek alatt, nem értem rá...

Kétszer is eltelt tiz esztendő, mióta kerfészkedem falusi iskolákban s bizony mindig szedtem, gyűjtöttem a falunak szépségeit, mert van abból bőven. Kifogyhatatlan ott a gyönyörűség.

Az iskolában a nevető gyermekszemek, a mindig vidám gyermekarcok könnyítették nehez munkámat. Az uccán is ott gyönyörködtem pajkos játékuiban. Szórakoztatott, vidámitott mindig közelségük s érettük szerettem tán az otthonukat is, a kis fehér falusi házakat, melyeknek kicsiny ablakaiból mindig szeretettel mosolygott rám a muskátlivirág. Mondjam-e, hogy ha a virágok mögött egy-egy élő „Rózsa”, Rózsika is nevetett felém, Tündérszágának éreztem a falut...

Minden napnak volt öröme s különösen karácsony táján igen sok gyönyörűsége...

Vadászat, uzsonna, vacsora itt is, ott is. Baráti körben, lányosházaknál, tisztelőinknél. Hol az intelligenciánál, hol a nép körében, de mindig figyelhettem a falu lelkét és szokásait...

Figyelhettem, azt mondom, pedig ez a lu most is megvan és olyan, mint volt: ves, üde, tiszta. Csak én változtam. Én benne már másként. A deresedő fej életfordul Karácsonyestén, Szilveszterkor csendet keresek s abban visszatekintek a multra, „kistató” koromra...

Első tanítói esztendőmet látom s életpésem állomását: Jegenyét, Kolozs vármegyeben, a Kalotaszeg sarkában meghuzódó, kis falut. Hallom éjféli misére hívó kisharanga csengését...

Nagy pelyhekben hullt a hó. A száraz, deles házikók s minden fehér lepelbe burkolt s az uccát is puha, fehér szőnyeg vonták...

Jegyenyei hiveim a karácsonykor érezni megelégedett, boldog beszélgetéssel mentek templomba, mely magasan, a domb oldalán vigyáz a falura. Ilyenkor bizony erőbe kap az odajutás. Kapaszkodni kell legalább a méter, de nem busul ezért a fiatalság...

A gyerek esuszkál. A lányok, menyecskék legények hosszú láncba fogózva, egymást felgítik a templomajtóig.

Ki rójjja azt bünyül, hogy egy-két név már nem füződik a láncba, hogy csak bokorok kerítésbe kapaszkodva vigyáz, hogy el ne essék.

„Mennyből az angyal lejött hozzátok” hallatszok már a templomból, pedig csak megkondul a második harangszó, mely engem mindig utban ér s mire elengedi a harangozó a telet, én éppen a templomdomb aljába érek.

Amint át baktatok a friss hóban, a kis patak fahidján köszön valaki:

— Boldog ünnepeket adjon Isten, kánál-úr!

— Köszönöm, magának is, Rózsa! — Isgadtam Juhász Rózsa üdvözlését, ki egykor elgyekezezt mögöttem a templomba.

Hogy egyedül, azon csodálkoztam, mi ilyenkor együtt van a fiatalság s együtt is az Ur házába.

Édes, tiszta csengésű volt a Rózsa hangja s nagy örömmel hallottam köszöntését s már az a szokás Jegenyében, hát mi is felvettük egymást a kapaszkodón a templomajtóig.

Én mentem elől, óvatosan, oldallépéssel. Jobbkezemet visszanyújtottam. Meleg, kényes leánykéz szoritotta ujjaimat, a falu szebb leányáé és... és nem gondoltam...

azt, hogy milyen nagy boldogság volna, templomot nem a hegy oldalába, hanem a tetejére építették volna a régiek...

Éreztem, hogy szép minden s hogy nagy boldogság hőésésben éjféli misére menni...

...székre kevés időnk volt s most mégis, a fordulótól visszapillantok az első falu-telepben kertészkedtem, eszembe jut Rózsa néni, mintha most volna, hogyan veri le a kőhamajtóban eszmájáról a havat s hallom, a küszöbnél ismét odasugta köszöntését: Boldog ünnepeket adjon Isten, kántor

A téli kabátom jobbzebében piros szegfűt találtam. Hópehelytől üde, harmatos volt, mint a Rózsa arca. Sokáig virult íróasztalomon, de meg sem köszönhettem, mert mindig esatlakozott hozzám valaki a templomba ment. Pedig Rózsa legtöbbször egyedül ment s kezéből imakönyvéhez simulva, mindig mosolygott felém egy piros szegfű...

Csoda-e, hogy ilyenkor, karácsony táján, ha visszatekintek, látom szépségét, érzem illatát... s gyönyörködöm a magyar faluban s a benne viruló hópehelyes, piros szegfűben?...
Kovács Dénes.

Macskák Adomániai

Macska, mint életmentő.

Egy alkalmas eset történt a németországi Drezda városban. Egy gyárban tűz ütött ki. A lángok lappangva terjedtek és a butorgyáros magánlakásait ajtaját nyaldosták. A veszedelmét senki sem vette észre. A családnak egyik kis gyereke a macskájával jó barátságban volt a macskával. A macska a szobájában volt, ahol a kis gyermek aludt. Mikor a macska meglátta a veszedelmet, felugrott a kis gyermek ágyára és ott kezdte a gyermek arca mellett a gyermek védekezni a macska ellen, de a macska nem hagyta abba a bőkdözést. Erre szülei után kiáltott, felébredtek, meglátták, milyen nagy veszedelem fenyegette a gyerekeikkel. A kimenekültek a veszedelméből. A hűséges játszótárs így ment meg kedves játszópajtásait és családjának életét.

Talpraesetten...

Bankár (bankár betegéhez): Szegfűt találtam. Hópehelytől üde, harmatos volt, mint a Rózsa arca. Sokáig virult íróasztalomon, de meg sem köszönhettem, mert mindig esatlakozott hozzám valaki a templomba ment. Pedig Rózsa legtöbbször egyedül ment s kezéből imakönyvéhez simulva, mindig mosolygott felém egy piros szegfű...

Bankár (csodálkozva, majd talpraesetten): Szegfűt találtam. Hópehelytől üde, harmatos volt, mint a Rózsa arca. Sokáig virult íróasztalomon, de meg sem köszönhettem, mert mindig esatlakozott hozzám valaki a templomba ment. Pedig Rózsa legtöbbször egyedül ment s kezéből imakönyvéhez simulva, mindig mosolygott felém egy piros szegfű...

Tanácsadó

BCL I. évfolyamának levelező levelei: 20 lej. — orvosi levelekhez 30 lej.

Az összes érdekelt rokkantak figyelmébe!

A Monitorul Oficial folyó évi május hó 9-iki, 105-ik számában megjelent azon törvény, amely a volt osztrák-magyar rokkant tisztek, továbbszolgáló, altisztek és özvegyeinek nyugdíjigényeire nézve szösz szerint következőleg intézkedik:

I. „Az 1929. évi törvény és végrehajtási utasítás hatálya kiterjesztetik mindazon volt osztrák-magyar hadseregbeli rokkant tisztekre és továbbszolgáló altisztekre, akik a nemzeti egységért vívott háboruban részt vettek, amennyiben román állampolgárok és akik a katonai orvosi felülvizsgálatok alkalmával rokkantságuk következtében szolgálatképteleneknek nyilvánítottak.

II. A katonai orvosi bizottság által kiadott iratok és a rokkantságra, vagy elhalálózásra vonatkozó megállapítások csak azon esetekben vétetnek figyelembe, ha ezek a háboru tartama alatt eszközöltettek.

III. Az osztrák-magyar hadseregben töltött háborus időtartam 1914. év július 28-tól 1918. november 1-éig szól.

IV. Mindazon rokkant tisztek és továbbszolgáló altisztek, akik az I-ső bekezdésben körülírt feltételeknek nem felelnek meg, amennyiben nem lettek orvosilag megvizsgálva, vagy el lettek utasítva, avagy kérésük még elintézve nem lett, a hadügyminiszterhez címzett kérésükkel és a törvény kihirdetésétől számított 6 hónapi időn belül (1933. november hó 8-ig) kérhetik, hogy katonai orvosi bizottság által foglalkozásuk megállapíttassék.

V. Az orvosi vizsgálat és a foglalkozás megállapítása a kérés beadásától számított 3 hónap alatt eszközöltetik.

VI. Az alapnyugdíj 1931. január 1-től visszamenőleg fizetetik.

VII. A nyugdíjigény megállapítása a törvény által megnevezett hatóság és az abban körülírt eljárás mellett eszközöltetik.

VIII. Az elhunyt tisztek és továbbszolgáló altisztek hátramaradtjai ezen törvény életbelépte után ugyanazon jogokat élvezik.

M. G. Pókkeresztur. Október hó 14-én kelt szíves soraira van szerencsénk tudomására hozni, hogy kérdéseire lapunk mai számának gazdasági rovatában feleltünk meg. A kérdés nagy fontosságára való tekintettel ugyan is helyesebbnek tartottuk, hogy kis cikket írjunk erről gazdasági rovatunkban, mert nagyon sok szülősgazdát érdekelnek ezek a kérdések.

Az Állami Osztálysorsjáték játékterve.

Az első osztály húzása már november 9 és 10.-én lesz.

Első osztály

Huzás 1933 November 9-10

Nyeremény	Lei	Lei
1	1.000.000	
1	300 000	
1	100.000	
2	50.000	100 000
5	20.000	100 000
10	15.000	150 000
20	10.000	200 000
50	6 000	300 000
160	4.000	640 000
2200	2.200	4.840 000
2450 Nyeremény	Lei 7.730.000	

III.-ik osztály

Huzás 1934 Január 3-4

Nyeremény	Lei	Lei
1	1.000 000	
1	300.000	
1	100.000	
2	50.000	100 000
5	20 000	100 000
10	15 000	150 000
20	10.000	200 000
50	8.000	400.000
160	6.000	960.000
2200	4.400	9.680 000
2450 Nyeremény	Lei 12 990.000	

V.-ik osztály

Huzás
1934 Febr. 22-16l Márc. 26-19

Az ötödik osztályban
a legszerencsésebb esetben
lehet nyerni

10.000.000

LEIT.

Egy jutalom

5.000.000

LEI,

vagy öt jutalom, mindegyik

1.000.000

LEI.

II.-ik osztály

Huzás 1933 December 7-8

Nyeremény	Lei	Lei
1	1.000.000	
1	300 000	
1	100.000	
2	50.000	100.000
5	20.000	100.000
10	15.000	150 000
20	10.000	200 000
50	7.000	350.000
160	5.000	800.000
2200	3 300	7.260.000
2450 Nyeremény	Lei 10.360.000	

IV.-ik osztály

Huzás 1934 Február 1-2

Nyeremény	Lei	Lei
1	1.000.000	
1	300 000	
1	100.000	
2	50.000	100 000
5	20 000	100 000
10	15.000	150.000
20	12 000	240 000
50	9.000	450 000
160	7.000	1.120.000
2200	5.500	12 100 000
2450 Nyeremény	Lei 15.660 000	

Nyeremény	Lei	Összesen Lei
1		5,000 000
1		3,000.000
1		2,000.000
1		1,000.000
1	500 000	500.000
2	300 000	600.000
4	200.000	800.000
8	150 000	1.200.000
17	100.000	1.700.000
20	70 000	1.400.000
30	50 000	1.500.000
100	20 000	2.000.000
175	15.000	2.625.000
225	10.000	2.250.000
250	8 000	2.000.000
2170	7.000	15.190.000
27194	5.500	149 567.000
30200 Nyeremény	Lei 192.332 000	
Jutalom	Lei 5 000 000	
Összesen	Lei 197.332.000	

A SORSJEGY ÁRA

	1/1	1/2	1/4	1/8
Az öt osztály részére ..... Lei	5000	2500	1250	625
Minden osztály részére ..... Lei	1000	500	250	125

FŐELÁRUSÍTÓ:

„Economia“ Soc. An.
„Takarékosság“ R.T.

CLUJ-KOLOZSVÁR,

FŐTÉR 23 SZÁM.

G. Sajó. Minthogy kérdésre a válasz olyan nagy terjedelmű foglalná el, melyet lapunkban helyszűke miatt nem közölhetünk, ezért azt a tanácsot adjuk, hogy küldjön be még legközelebb 20 lejt s ekkor elküldjük címére a dr. Szász Ferenc: *gyümölcsstermelők számára c. könyvet*, amelyben csak kérdéseire, hanem sok Önöt érdeklő kérdésekre is világosítást talál.

J. Máramarosziget. Levelel úgy látjuk, hogy öccse a besorozáskor kérte a katonákhoz való felvételt. Azt már akkor tudatában volt, hogy milyen feltételek

mellett lehet valaki ott katonáskodni. A katonaságnak jogában áll, hogy a besorozott ifjú katonai szolgálattételre oda ossza be, ahova legegészszerűbbnek látja. Az eset Önnél ugyanilyen s így különösebb tanácsot nem adhatunk, legfeljebb azt, hogy ha Marosvásárhelyen kell leszolgálnia a megfelelő katonai időt, vonuljon oda be, mert ellenkező esetben, ha most utólag lemond a szkim-basságról, könnyen megtörténhetik, hogy a csendőrséghez osztják be s ekkor három évet kell szolgálnia.

A szerkesztésért felel:
GYALLAY DOMOKOS

TANULD MEG!

A hagyma és fokhagyma, mint gyógyszer. Többször megemlégtünk lapunkban a hagyma és fokhagyma egészségi hatásairól. Ujabbán német orvosok kísérleteket végeztek a hagyma és fokhagyma gyógyító hatására vonatkozólag. A kísérletekből kiderült, hogy a hagyma és fokhagyma valóságos gyógyszerek. Megállapították, hogy a hagyma és fokhagyma ellenszer bélbetegségek ellen. Az is kiderült, hogy a hagyma jótékony hatással van az epe működésére. Különösen zsíros éledelek fogyasztása alkalmával feltétlenül ajánlott a hagyma fogyasztása. A kísérletek bebizonyították, hogy a hagyma és fokhagyma a kisgyerekek bélfertőzése (pántlíka gilisztá) kitűnően beválhat. Minthogy a kisgyerekek a hagymát és fokhagymát nem mindig fogyasztják, hanem, vagy pedig gyomruk megemésztési, legjobban, ha hagymából vagy fokhagymából főzetet készítünk, a beöntés formájában alkalmazva, reggel éhomyra a gyermekekkel egy pohár hagymából vagy fokhagymából

készült teát. Érdekes, hogy asszonyaink kis gyerekeknél a hagymateát már ösidő óta alkalmazzák anélkül, hogy a hagymának vagy fokhagymának erről a kiváló hatásáról biztos tudomásuk volna. A hagyma-tea kurát egy hétig kell alkalmazni és ha nem válik be, néhányszor meg kell ismételni, mert makacs esetekben csak több heti kúra szokott eredményre vezetni.

A hagyma-teát minden asszony el tudja készíteni, ennél azonban hatásosabb az ugynevezett hagyma-víz. Ezt minden olyan esetben nagy sikerrel lehet alkalmazni, amikor a hagyma-teát használják. A hagyma-víz a következőképpen készítjük. Apróra vágott hagymára vagy fokhagymára hideg vizet kell önteni. A víz 12 óra hosszat álljon a hagymán. 12 óra múlva le kell szűrni és a hagyma-víz kész a használatra.

Természetes dolog, hogy a főzésnél használt hagymának is hasonló hatása van, ha kisebb mértékben is. Ezért ételünk elkészítésénél vegyük tekintetbe az elmondottakat.

Szellestörténetek

Előző számainkban közöltük olvasóinkkal, hogy az 1934 évi könyvnaptárunk összeállítását rövid időn belül megkezdjük s ugyanakkor figyelmeztettük előfizetőinket a díjak beküldésére. Felhívásunk nem hangzott el eredménytelenül, mert nagyon sokan rendezték azóta hátrálékait. Ezeket azonnal felvettük a naptárigénylők közé. Mivel előfizetőink közül számosan ígérték a hátrálék rendezését, nem zártuk le az igénylők névsorát, hanem még egy ideig függőben tartjuk, számítva arra, hogy a hátrálékosok rendezik tartozásukat. Ezért ismételtén felszólítjuk azokat, akik a naptárt még ez évben kézhez akarják kapni, hogy a hátrálékos díjakat sürgősen küldjék be, mert kivételt senkivel szemben sem tehetünk és naptárt csak a pontosan fizetőknél küldhetünk.

A naptártól függetlenül felszólítjuk a hátrálékosokat a lapjukhoz mellékelt és kitöltött postautalványra. Ezen utalványon fel van tüntetve a hátrálék s ennek beküldésén mulik, hogy a lapot részükre tovább küldjük vagy sem.

Cs. J. Sinfalva. G. M. Székelyudvarhely, M. Zs. Nyárádgálfalva, H. J. Dicsőszentmárton, O. M. Szentegyházafalu, K. L. Er-mihályfalva, P. L. Sztatmár.

Itt felsoroltak az új előfizetőkért lelkes és önzetlen támogatásukért fogadják mély tiszteletünket, hálánkat és köszönetünket. Bizalommal kérjük és várjuk további eredményes támogatásukat.

B. A. Szőkefalva. Forduljon közvetlenül Gál Elek szőlészeti és borászati felügyelő urhoz Sanvasii-Nyárádszentlászló, jud. Mures. Egyebet nem írhatunk. A 39. számot címére elküldöttük.

"Törekvő" Magyardécsé. Köszönjük szives tudósítását és abból, ami lapunk szellemének megfelel, le fogjuk közölni. Sajnos, anyagi segítséggel nem járulhatunk hozzá tervéhez. Megköszönjük azonban, ha esetről-esetrol beküldi tudósításait. Sajnos, mai anyagi helyzetünk nem

Rendelje meg a
PÁSZTORTÚZ

szépirodalmi és művészeti képes folyóiratot

ELŐFIZETESI DÍJ:

Egész évre ... 500 L. Félévre ..... 260 L.
Negyedévre 140 L.

Kiadóhivatal: Cluj-Kolozsvár,
Strada Baron L. Pop (volt Brassai-u.) 5. szám
Kérjen mutatványszámot.

engedi meg azt, hogy bármilyen pénzügyi áldozatot hozzunk ezen a téren.

F. Z. Szászváros. Szíves sorait és cikkét megkaptuk. Nem értjük egészen cikkének erős hangját, hiszen ma nincs olyan pénzügyintézet Romániában, amelyik ne elégednék meg azzal, ha az adósok a kölcsönvett összegnek bizonyos hányadát megfizetik. Sőt a konverziós törvény szelleme tulajdonképpen ezen épül fel, hogy az adósságokat csökkenteni kell. Mindenesetre lehetnek és előfordulhatnak szórványosan olyan esetek is, amikor rideg pénzügyi elvek érvényesülnek. Ezeket azonban nem lehet általánosítani. Hiszen köztudomású, hogy a betétesek már türelemmel viselik sorsukat és belényugodtak abba, hogy soha sem kapják vissza azt az összeget, amit annakidején bankba helyeztek. Már pedig a pénzügyintézetek elsősorban azért szorongatják adósaikat, hogy betétesek követelésének meg tudjanak felelni. Adott helyzetben, mint említettem, a pénzügyintézetek ne tudnak számolni betéteseikkel az esetben is, ha az adósok nem fizetik meg a teljes összeget. Különben a levelében említett úr már két éve ügyvédi gyakorlatot folytat és nem bankigazgató. Egyébként a konverziós törvény jelenlegi helyzetéről és a várható pénzügyi eseményekről lapunk következő számában hosszabb cikket fogunk közölni tárgyilagosan ítélő pénzügyi szakértő tollából. Meggyőződésünk, hogy ez a cikk teljesen ki fogja elégíteni Önt is és mindenben fedni fogja felfogását. Kérjük, mielőbb

küldjön be lapunk számára cikkeket és gondoljon naptárunkra is. Szívesen üdvözöljük.

E. L. Székelyvaja. Szép levelében rendkívül megkapóan festi azt a kárt, ami a kiskapusi tűz által érte Erdély népét. Külpolitikai megfigyelései is helyesek, de azokkal nem tudunk mindenben egyet érteni. Nem szabad elfelednie, hogy a külpolitika rendkívül szövevényes és bonyolult kérdések halmazából tevődik össze. Ebben az utvesztőben sem Ön, sem mi, de sajnós, még a külpolitikuskok sem tudnak eligazodni. Köszönjük, hogy ránk gondolt.

A következő befolyt pénzeket nyugtázzuk: F. B. Désháza 70 (r. 1934. febr. 1-ig), N. I. Ruzskabánya 155, N. F. Hozsdát 150, R. J. Aninosza 155, Sz. J. Livazény 155, F. P. Radnót 155, B. M. Nagykapus 155, T. J. Radnótfája 155, Hitelszöv. Hosszumező 300,

Sz. Zs. Alsórákos 155, F. K. Szalmárgörbed 155, P. A. Érmindszent 155, D. I. Krasznarécső 150, B. K. Zilah 100, B. S. Zilah 137, Sz. M. Désakna 150, Hitelszöv. Végvár 155, B. M. Buziás 130, P. L. Temesvár 129, F. M. Sziklás 150, Cs. D. Kövend 155, B. A. és B. I. Marosbogát 155—155, K. J. H.-szentmárton 90, L. A. H.-jánosfalva 155, F. M. Nagysolymos 155, P. Társaskör és K. J. Parajd 155—155 lej.

Aprohirdetéseik

Gyümölcs, konyha, virágkeresetet virágház melegágyakkal felszerelve bérbe, felesbe, vagy percentre keresek. Esetleg szerény igényekkel állást vállalkozó Ajánlatokat: „Szakképzett kettész” jeligére a kiadóba kérek.

VADÁSZOK rendeljétek meg a

MEZŐGAZDASÁGI SZEMLE

című mezőgazdasági és közgazdasági folyóiratot, amely 1933 október hótól állandóan

VADÁSZROVATTAL jelennik meg.

Mutatványszámokat bárkinek ingyen küld a kiadóhivatal: Cluj-Kolozsvár, Str. Baron L. Pop (Brassai-u.) 5.